



GÖTEBORGS UNIVERSITET
Forskarutbildningsberedningen

REMISS

A11

Kristina Ullgren
Universitetsjurist

2007-01-11 Dnr ~~GII~~ 3480/06

Fakultetsnämnder m.fl.
enl. sändlista

”Regler för studier vid Göteborgs universitet” - doktoranders situation vid GU

Regelverkskommitten vid Göteborgs universitet har bl.a. universitetets styrelses uppdrag att ”vaka” över att ”Regler för studier vid Göteborgs universitet” (Regelsamlingen) följs och tillämpas. Regelsamlingen är ett dokument där det allmänna regelverket sammanfattas med ett antal regler på basal nivå och är tänkt att fungera som ett lättanvänt verktyg vid universitetet för dess medarbetare vid mötet med studenterna. Regelsamlingen riktar sig till både studenter på grundnivå och doktorander. I praktiken torde reglerna ha störst relevans på studenterna på grundnivån.

Mot bakgrund av erfarenheterna från regelsamlingen har det under en längre tid funnits en önskan från studenterna som allteftersom vuxit sig starkare och starkare om att det även borde finnas en motsvarande Regelsamling med fokus på doktoranderna.

En viktig principiell förutsättning för regler om forskarutbildning är att det är fakultetsnämnderna och det särskilda organet för lärarutbildning som i enlighet med Högskolelagen (1992:1434) har ansvaret för forskarutbildningen vid universitetet. De regler som de har att förhålla sig till finns dels i Högskoleförordningen (1993:100) och dels i det övriga allmänna regelverket. Därtill har praxis utverkat ett antal tolkningar av befintliga regler. De regler som avser ansvarsförhållanden som är relaterade till den enskilda fakultetsnämndens göranden och den ordning som skall råda i förhållandet till dess doktorander skall regleras inom fakultetsnämnden i dess interna regler.

Det nu bifogade dokument utgör ett utkast i enlighet med studenternas önskan till ”doktorandregler”. Reglerna i utkastet har likt Regelsamlingen sin grund i det allmänna regelverket. Dokumentet är menat att i sin slutgiltiga form omfatta de regler som generellt skall tillämpas vid universitetet och s.a.s. utgöra ”den minsta gemensamma nämnaren” i dess möte med doktoranderna. För att dokumentet skall få detta utseende behöver det bantas ner och de punkter som är av mer

”fakultetsnämndsintern” karaktär skall strykas och att de punkter som kan sägas utgöra ”den minsta gemensamma nämnaren” måste på detta sätt kunna utkristalliseras.

Dokumentet har av rektor överlämnats till Forskarutbildningsberedningen för bedömning. Ärendet har diskuterats vid två av den nyinrättade Forskarutbildningsberedningens sammanträden, dels den 9 november och dels den 19 december 2006. Beredningen har gjort bedömningen att dokumentet måste remitteras till fakultetsnämnderna för synpunkter innan ett fortsatt redigeringsarbete kan påbörjas. För att underlätta remissen finns i utkastet markerat vad som är ren avskrift av lagtext och i övrigt finns markerat var i HL och HF det går att härleda den förordningstext som ligger till grund för den uttolkning som avfattas som en regel i utkastet.

Den nu föreliggande tidsplanen utgår ifrån att ärendet skall kunna avhandlas vid universitetsstyrelsens sammanträde 3-4 maj 2007.

Syftet med den nu förestående remissomgången är att förutom inhämta synpunkter och kommentarer rent generellt få svar på följande frågor:

1. Finns det någon regel som borde vara med i det bifogade utkastet som inte finns med?
2. Finns det någon regel som inte borde vara med? Eller kan uttryckas på annat sätt?
3. Finns det någon regel på något särskilt område som borde ”lyftas” upp för en mer djupgående diskussion som senare borde regleras i framtida Doktorandregler?
4. Övriga synpunkter som kan vara av värde för det fortsatta arbetet i stort?

Svar emotses **senast 2007- 03 -01**.

I tjänsten

Kristina Ullgren

Sändlista

Fakultetsnämnder/motsv.

- Sahlgrenska akademien
- Humanistiska fakultetsnämnden
- Konstnärliga fakultetsnämnden
- Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden
- Utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden
- Handelshögskolans fakultetsnämnd
- Naturvetenskapliga fakultetsnämnden
- IT-universitetet
- Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning

Göteborgs universitets studentkårer (GUS)



Kristina Ullgren
Universitetsjurist

2006-12-12 Dnr A11 3480/06

Regler för forskarutbildning vid Göteborgs universitet

1. Inledning

1.1. Dessa regler har till sitt mål och syfte att utgöra ett hjälpmedel för att tillse att doktoranderna har en god studiesocial miljö.

1.2. Reglerna har sitt ursprung i Högskolelag (1992:1434) och Högskoleförordningen (1993:100) och utgör uttolkning och tillämpning av det allmänna regelverket med tillägg av universitetets egna regler. Därtill hänvisas till Antagningsordningen.

1.3. Fakultetsnämnd ansvarar för och tillser att information finns tillgänglig om utbildning på forskarnivå inom dess fakultetsnämndsområde.

1.4. Fakultetsnämnd beslutar om inrättandet av ämnen på forskarnivå inom sitt ansvarsområde. För vart ämne på forskarnivå skall det upprättas en allmän studieplan där villkoren för utbildningen anges inklusive de kriterier som tillämpas för bedömning av den sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

2. Behörighet

2.1. *Utbildning på forskarnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå eller motsvarande kunskaper (HL 1:9a).* Behörighetskraven för antagning framgår av Antagningsordningen och den allmänna studieplanen.

3. Urval

3.1. Sökande av underrepresenterat kön skall ges förtur i urvalet vid i övrigt likvärdiga meriter.

3.2. Urval får inte göras så att det premierar eller uppmuntrar till förlängning av utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå eller så att en särskilt utformad forskningsförberedande utbildning blir ett antagningskrav.

4. Antagning

4.1. Utbildningsplats på forskarnivå skall som regel utlysas i ett ledigförklarande.

4.2. Undantag från ledigförklarande får göras vid antagning av s.k. industridoktorand och i samband med byte av utbildningsort samt vid tillfällen då annat liknande skäl kan anges. HF 7:37

4.3. Vid antagning till utbildning på forskarnivå får endast antas det antal doktorander som kan erbjudas handledning med godtagbara studievillkor i övrigt och som har dokumenterad studiefinansiering. HF 7:34

4.4. I ledigförklarandet skall anges

- * ämnets benämning
- * grundläggande och särskild behörighet
- * regler för urval
- * eventuellt förslag till inriktning på avhandlingsarbete
- * sista ansökningsdatum och vart ansökan skall skickas
- * kontaktperson
- * hänvisning till var ytterligare information finns att finna.

4.5. Vid antagning av doktorander skall jämlikhets- och jämställdhetspekter beaktas. HF 1:8

4.6. Endast den som är antagen till utbildning på forskarnivå får bedriva sådan utbildning.

4.7. Byte av ämne inom forskarnivån handläggs som ny antagning med krav på att doktoranden skriftligen anmäler att studierna i det tidigare ämnet avbryts i det fall att doktoranden blir antagen till det nya ämnet. Även återupptagande av avbruten utbildning hanteras som en ny antagning.

4.8. Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå fattas av fakultetsnämnd till vilken det aktuella ämnet är knutet. Beslutsbefogenheten kan delegeras till annat organ vid fakultetsnämnden, t.ex. institution. (HF 7:38)

4.9. En doktorand får inte vara antagen till utbildning på forskarnivå vid fler än en fakultetsnämnd.

4.10. Ett antagningsbeslut skall vara skriftligt och skall grundas på en redovisning av följande punkter:

- * bedömning av de sökandes behörighet
- * redovisning av urvalsgrunderna och urvalsproceduren
- * rangordning av de sökande med motivering
- * redovisning av den antagnes möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen,
- * finansieringsplan

4.11. De sökande som inte föreslås för antagning skall ges tillfälle att inom tre veckor inkomma med erinringar mot beslutsunderlaget varvid sökanden skall ges möjlighet att lämna synpunkter på de överväganden som legat till grund för

bedömning av behörighet och urval. Sådan skrivelse ställs till berörd fakultetsnämnd.

4.12. Beslut om antagning träder ikraft i och med beslutets annonsering, varvid beslutet skall snarast registrerats i Ladok. Beslut meddelas samtliga sökande senast sju dagar efter beslut om antagning. Sådant beslut kan inte överklagas.

4.13. Ett antagningsbeslut som omfattar studier fram till doktorsexamen ger doktorand rätt att fortsätta studierna fram till doktorsexamen även om doktoranden väljer att avlägga licentiatexamen. Den enskilde doktoranden har rätt att själv skriftligen begära att få avbryta sin utbildning.

4.14. Ett antagningsbeslut som omfattar studier fram till licentiatexamen förutsätter ett nytt antagningsbeslut för fortsatta studier fram till doktorsexamen.

4.15. De sökanden till utbildning på forskarnivå som föreslås för antagning skall rangordnas.

5. Finansiering

5.1. I individuell studieplan skall en finansieringsplan ingå.

5.2. Finansieringsplanen skall avse hela utbildningstidens finansiering. För doktorand med "annan finansiering" skall i förekommande fall ett skriftligt avtal från finansiären bifogas.

5.3. Finansiering av utbildningen skall i första hand ske via doktorandanställning och i annat fall utbildningsbidrag. Finansiering via utbildningsbidrag får dock endast ske under de två första åren av utbildningstiden.

5.4. Finansieringsansvar för doktorand med doktorandanställning tillkommer fakultetsnämnd under hela utbildningstiden.

5.5. I de fall finansiär för doktorand med "annan finansiering" inte skulle fullfölja sina åtaganden och detta inte kunnat förutses vid antagningen är fakultetsnämnd skyldig att tillse finansiering för de fortsatta studierna.

5.6. Fakultetsnämnd får inte inrätta stipendier för finansiering av enskild doktorand. Doktorandanställning får baseras på finansiering via mottagande av externa medel.

5.7. Doktorand med egen finansiering får inte gå före i rangordning enligt 4.15.

6. Tillgodoräknande

6.1. Doktorand som läst kurs vid annat lärosäte har rätt att få prövat i vad mån utbildningen från annat lärosäte kan tillgodoräknas inom utbildningen. Ett beslut som går doktoranden emot kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. (HF 6:6-8)

6.2. Tid som doktorand ägnat åt egen utbildning inom forskarnivå som han/hon önskar att få tillgodoräkna och som inte omfattas av doktorandanställning skall avräknas i motsvarande grad från den totala studietiden.

7. Allmänt om handledare

7.1. För doktorand skall två eller flera handledare utses. En av dessa utses till huvudhandledare och övriga benämns biträdande handledare. (HF 6:31)

7.2. Vid utseende av handledare skall doktorandens önskemål så långt möjligt beaktas och hänsyn tas till doktorandens behov av synpunkter och förebilder från båda könen.

7.3. Handledarna utses i samband med antagning och skall anges i den individuella studieplanen.

7.4. Doktorand har rätt till byte av handledare. Begäran skall vara skriftlig och kan avse såväl huvudhandledare som biträdande handledare. (HF 6:31 2 st)

7.5. Vid byte av handledare skall individuell studieplan uppdateras med att doktoranden skall så långt som det är möjligt ges förutsättningar att bedriva avhandlingsarbetet med den inriktning som är angiven i tidigare individuell studieplan.

7.7. Handledare kan, om så bedöms lämpligt, rekryteras från annat lärosäte eller utanför universitetet. Uppdragsavtal skall då upprättas mellan handledaren och universitetet.

7.6. Huvudhandledare har att ansvara för att tillsammans med doktorand göra en rimlig avgränsning av avhandlingsarbetet, att kurser läses i en relevant ordning med rimliga tidsramar och att doktoranden introduceras i det internationella forskarsamhället.

7.7. Huvudhandledare ansvarar för avrådan av doktorand från fortsatta forskarstudier om det visar sig att doktoranden uppenbart saknar förutsättningar för att kunna avlägga examen inom avsedd tid. Samråd skall först ske med biträdande handledare.

7.8. Ytterligare biträdande handledare kan utses när som helst under utbildningens gång om så bedöms lämpligt.

8. Inrättande och revidering av individuell studieplan

8.1. Fakultetsnämnd ansvarar för att en individuell studieplan upprättas för varje doktorand och att den årligen revideras. Revidering skall därtill ske om så är påkallat med hänsyn till uppkomna förändringar i den enskilde doktorandens utbildning.

8.2.. Individuell studieplan skall reglera omfattning, tillgänglighet och formerna för handledning samt arbetsfördelning mellan huvudhandledare och biträdande handledare.

8.3. Revidering av den individuella studieplanen skall årligen ske även för doktorand med studieuppehåll. Av studieplanen skall t.ex. framgå när studierna planeras att återupptas och vad som återstår fram till doktorsexamen. Om doktoranden inte medverkar till uppdatering av studieplanen kan studierna komma att anses var avbrutna.

9. Utvecklingssamtal

9.1. Utvecklingssamtal skall genomföras som ett stöd för doktorandens utveckling och behandla studiesituation, handledning, fysisk och psykosocial arbetsmiljö.

9.2. I utvecklingssamtal skall förutom doktorand, samtliga handledare och andra företrädare för institutionen medverka. Företrädaren för institutionen får inte tillika vara handledare för doktoranden.

9.3. Utvecklingssamtal skall äga rum minst en gång per år eller då handledare och/eller doktorand så påkallar det. Utvecklingssamtalet skall dokumenteras i den individuella studieplanen.

10. Indragning av handledare och övriga resurser *HF 6:37 och 38*)

10.1. Doktorand som i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen kan mista rätten till handledning och övriga doktorandresurser.

10.2. Inför beslut om indragning av doktorandresurser skall doktorand och handledare ges möjlighet att yttra sig. Beslut om indragning av doktorandresurser kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

10.3. Rätt till handledning och övriga doktorandresurser i enlighet med individuell studieplan kan återfås genom beslut om doktorand kan göra sannolikt att denne kommer att kunna fullgöra sina återstående åtaganden enligt individuell studieplan. Beslut att doktorand inte skall få tillbaka resurserna får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

11. Ledigförklarande av doktorandanställning

11.1. Ledigförklarande av doktorandanställning skall kungöras på universitetets officiella anslagstavlor och på universitetets webbplats för ledig anställningar. Kortaste ansökningstid är tre veckor.

11.2. Endast den som är eller samtidigt blir antagen till utbildning på forskarnivå kan anställas som doktorand. (*HF 5:2*)

11.3. Förlängning av doktorandanställning och byte av ämne görs utan ledigförklarande.

11.4. Ledigförklarande får inte innehålla några ytterligare krav utöver med som framgår av av Högskolelag och Högskoleförordning samt allmän studieplan.

12. Doktorandanställning

12.1. En doktorandanställning avser arbete på heltid. Annan anställningstid får beslutas om efter skriftlig begäran av doktorand. (*HF 5:3a*)

12.2. Tjänstledighet kan beviljas med högst 50% avseende heltid. Undantagsvis kan doktorand ges rätt till högre grad av tjänstledighet med stöd av lag eller avtal eller för studentfackligt arbete. (*HF 6:7 4st*)

12.3. Förlängning av studietid vid t.ex. föräldraledighet, sjukdom, studentfackligt arbete och tjänstledighet skall anges i individuell studieplan varvid doktorandanställning skall förlängas i motsvarande grad. (*HF 6:7 4 st*)

12.4. Anställningstid beräknas utifrån de uppgifter om aktivitetsgrad som registreras hos fakultetsnämnden, i de fall som doktoranden inte kan styrka annan anställningstid.

13. Institutionstjänstgöring

13.1. Med institutionstjänstgöring avses arbete utan direkt anknytning till avhandlingsarbetet som t.ex. undervisning och administrativt arbete.

13.2. Doktorands arbetsuppgifter skall beskrivas i den individuella studieplanen där institutionstjänstgöringens omfattning och innehåll skall anges. Institutionstjänstgöringen får maximalt uppgå till 20% av heltid fördelat över

studietiden. Institutionstjänstgöring skall ge motsvarande förlängning av doktorandanställningen. (HF 5:2)

13.3. Institutionstjänstgöring bör utformas med tanke på att den skall ha relevans för doktorandens utbildning.

13.4. Doktorand som undervisar inom ramen för institutionstjänstgöring skall genomgå högskolepedagogisk utbildning på sätt som universitetet anvisar. (HF 6:33)

14. Avhandlingsarbetet

14.1. Innehåll och omfattning för avhandlingsarbetet bestäms i individuell studieplan.

14.2. Ett avhandlingsarbete omfattar allt i doktorands utbildning förutom poänggivande kurser och uppgifter relaterade till dessa.

14.3. Doktorand skall fortlöpande ges tillfälle att få sitt avhandlingsarbete, t.ex., manuskript och forskningsresultat, presenterat och diskuterat vid seminarier.

14.4. Doktorsdisputation alternativt licentiatseminarium skall äga rum under terminstid. Om det finns särskilda skäl kan efter beslut disputation alternativt seminarium få äga rum på annan tid.

14.5. Avhandling får innehålla bidrag från flera författare om det klart framgår vad den enskilde doktoranden bidragit med.

15. Licentiatuppsats

15.1. En licentiatuppsats omfattar studier om minst 60 högskolepoäng.

15.2. Den individuella studieplanen skall ange vilket språk som uppsatsen skall avfattas på.

15.3. Till uppsatsen skall det fogas en kort sammanfattning på engelska (abstract).

15.4. Fakultetsnämnd till vilken ämnet är knutet har att ombesörja kostnaden för mångfaldigandet av uppsatsen inför seminariet. Doktoranden har rätt till minst 20 exemplar för eget bruk. (HF 6:43)

16. Licentiatseminarium

16.1. Licentiatuppsats skall presenteras vid ett offentligt seminarium med granskning av en särskilt utsedd granskare (opponent). Denne får inte tillika vara handledare för doktoranden.

16.2. Licentiatuppsats får författas på svenska, danska, norska eller engelska samt i språkämnerna även det aktuella språket, vilket skall klargöras innan licentiatseminariet kungörs.

16.3. Tidpunkt för licentiatseminarium skall kungöras senast tre veckor innan seminariet.

17. Anmälan om disputation och spikning

17.1. Innan anmälan om disputation görs skall tidpunkt för disputationen föreslås.

17.2. Anmälan skall innehålla avhandlingens titel i originalspråk och på engelska, planerad tidpunkt för disputation och avhandlingens omfattning i poäng. Ett exemplar av avhandlingen eller bedömningsbart utkast till densamma skall medfölja anmälan. Det skall framgå av anmälan om avhandlingen är en monografi

eller en sammanläggningsavhandling. För sammanläggningsavhandling skall ingående publikationer anges. Om avhandlingen innehåller bidrag från flera författare skall det även framgå av anmälan vad doktoranden bidragit med.

17.3. Doktorsavhandling kungörs genom ”spikning”. Fakultetsnämnd beslutar om tid och plats för disputation. Genom spikningen blir avhandlingens innehåll tillgängligt. Därtill skall information om tid och plats för disputationen, abstract, populärvetenskaplig sammanfattning och annan tillbörlig information publiceras på universitetsbibliotekets elektroniska anslagstavla.

17.4. Efter spikningen får inga ändringar göras i avhandlingen.

18. Doktorsavhandling

18.1. En doktorsavhandling skall omfatta minst 120 högskolepoäng. (*Examensordningen*)

18.2. En avhandling kan utformas antingen som ett antal sammanfogade vetenskapliga uppsatser (sammanläggningsavhandling) eller som ett enhetligt sammanhängande verk (monografi).

18.3. I avhandlingen kan ingå tidigare examinerad licentiatuppsats med att även detta arbete då utgör en del av avhandlingsarbetet och skall försvaras vid disputationen.

18.4. Avhandlingen får författas på svenska, danska, norska eller engelska samt i språkämnerna även på det aktuella språket, vilket skall klargöras innan disputationen kungörs.

18.5. Om avhandling inte är skriven på engelska skall den innehålla en sammanfattning på engelska. Är avhandling skriven på annat språk än svenska skall den innehålla en sammanfattning på svenska. Därtill skall fogas en populärvetenskaplig sammanfattning på svenska, vilken skall kunna utgöra ett underlag till ett pressmeddelande samt ett abstract på engelska.

18.6. Upplagan för en doktorsavhandling beslutas om i varje enskilt tillfälle. Doktoranden har alltid rätt till 20 exemplar av avhandlingen för eget bruk. Vid disputation skall det finnas ett tillräckligt antal exemplar av avhandlingen tillgängligt för att möjliggöra en tillfredställande granskning. (*HF 6:41*)

18.7. En doktorsavhandling skall försvaras vid en offentlig disputation. Inför disputationen utses betygsnämnd, opponent och ordförande för disputationsakten. (*HF 6:40*)

18.8. Betyg för en doktorsavhandling bestäms av en betygsnämnd, som utses särskilt inför varje disputation. (*HF 6:44*)

18.9. Vid betygssättning skall hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och försvaret av avhandlingen.

18.10. En betygsnämnd har till uppgift att bedöma huruvida en doktorsavhandling och försvar av densamma lever upp till det vetenskapliga samhällets krav. Om ledamot finner så stora brister i avhandlingen att han/hon överväger att rösta för underkännande bör han/hon kontakta huvudhandledaren i god tid före disputationen.

18.11. En särskilt utsedd opponent har att granska doktorsavhandlingen och under disputationen avge sin bedömning. Opponenten skall ha en god kännedom om avhandlingsämnet.

19. Studiedokumentation

19.1. Rapportering i Ladok skall ske löpande. Registreringen skall omfatta:

- forskarutbildningsämnet
- uppdatering av individuell studieplan
- aktivitetsgrad
- försörjning
- avklarad andel av utbildningen
- godkända kurser
- registrering av godkänd avhandling och/eller licentiatuppsats
- registrering av examina
- eventuellt studieuppehåll
- eventuellt avbrott
- eventuellt byte av handledare
- examinator

20. Examensbevis

20.1. Examensbevis erhålls efter ansökan från doktorand. I ansökan skall styrkas att samtliga moment inom utbildningen är fullgjorda.

20.2. Licentiatexamen kan avläggas i alla ämnen och är en möjlighet att ta ut en examen efter ungefär halva utbildningstiden för doktorsexamen.

21. Medlemskap i studentkår och nation

21.1. Doktorand skall vara medlem i studentkår och erlägga medlemsavgift. (HL 4:4)

22. Doktorandinflytande

22.1. Doktoranderna har rätt till representation i alla beslutande och beredande organ vid universitet som berör dem och deras studier. (HL 1:4a)

23. Disciplinära åtgärder

23.1. Disciplinära åtgärder får vidtas mot doktorander i enlighet med HF 10 kap.

24. Avskiljande

26.1. Avskiljande av doktorand kan ske i enlighet med "Förordning (1987:915) om avskiljande av studenter från högskoleutbildning.